

10.

Katalog:

Berilo1, str.98

- roman
- oznaka in primerjava oseb: Don Kihot, Sančo Pansa
- idealizem, realizem
- tragikomičnost

MIGUEL CERVANTES: DON KIHOT

Roman:

Roman se razvije iz epov v vseh književnostih. Pri Slovencih epov ni bilo, zato tudi tako dolgo nismo imeli romana. Roman se razvije oziroma se v svetovni književnosti pojavi v 12. stoletju. V tem času pomeni oznako za vsa dela, pisana v romanskem in ne v latinskem jeziku.

V drugi polovici 12. stoletja pa pomeni že oznako za viteški roman v verzih. V 13. stoletju je bila oznaka za delo v prozi. Danes je to vsako daljše pripovedno delo z glavno in več stranskimi osebami.

Možni so tudi krajši romani, vendar pa roman opisuje številne dogodke.

Po tipu ločimo več vrst romana: pustolovski, znanstveni, ljubezenski, satirični, kriminalni, humorni, zgodovinski...

Roman Don Kihot je izšel pod naslovom Bistroumni mladenič iz Manče v dveh delih, prvi leta 1605, drugi pa šele leta 1615. Celota je vrsta epizod, nanizanih ob glavnem junaku in njegovem oprodi Sanču Pansi. V osrednjo pripoved so vložene številne novele z motivi italijanske novelistike in pastirskih romanov. V motiviki romana je opaziti sestavine skoraj vseh pripovednih zvrsti tistega časa: viteške, pastoralne, novelistične in pikareskne.

Oznaka in primerjava oseb: Don Kihot in Sančo Pansa:

Osebi sta si popolnoma različni. Kot dva različna pola ene osebe oziroma dva jaza. Don Kihot je zelo razumen, razmišljujoč, dvojno prikazan. Na začetku je prikazan komično, kot blazna figura, proti koncu pa tragikomičen ali celo tragičen junak. Npr. ko prideta s Sančem Panso na planoto z mlini, vidi don Kihot, kot da so vse to vojaki in vidi vse v drugačni luči. Sančo Pansa pa mu razloži, da se mu ni treba bati, ker so samo mlini na veter.

Sančo Pansa je oseba, polna trikov in zvijač. Ni zaprt sam vase in ni razmišljujoč.

Idealizem, realizem:

Glavna ideja romana je bila na začetku predvsem parodiranje viteških romanov, da bi se razkrila njihova izmišljenost in neskladnost s stvarnim življenjem. Med pisanjem dela se je Cervantesu ta zasnova polagoma razširila v tragikomičen prikaz nekaterih temeljnih problemov družbe, človeka in idej. Lahko jih razlagamo kot nasprotje med preživelimi ideali srednjeveških časov in stvarnostjo zgodnjega kapitalizma, med junakovo »idealno dušo« in odtujenim, vseh vrednot oropanim svetom ali pa še splošneje, kot nasprotje med neživljenjskim idealizmom in vsakdanjo golo praktičnostjo.

Tragikomičnost:

Oboje je v romanu nazorno predstavljeno z različnostjo don Kihota Sanča Panse. Don Kihot, ki je na začetku dela komično blazna figura, postana proti koncu tragikomičen ali celo tragičen junak. Zaradi problema, likov in oblike je roman vplival na književnost razsvetljenstva in predromantike ter zlasti romantike.